

Gør Det Selv

SVÆRHEDSGRAD:

Kraftigt tømmer og tunge net gør arbejdet krævende. Men i betragtning af hvor stort projektet virker, og hvor meget det betyder for haven, er det absolut ikke svært.

TIDSFORBRUG:

2-3 dage

PRIS:

Cirka 2700 kroner

Allerede i første sæson forvandler slyngplanterne det rå tømmer og nøgne stål til en frodig del af haven.

En pergola skaber med sine grønne vægge og tag hygge og miljø, mens den deler haven i mindre rum. På pergolaen her vokser slyngplanterne foroven på et net af armeringsstål.

Pergola med tag af stål

Et frodigt blomstrende tag har længe været en drøm for familien i huset her. De synes også, at deres have er for åben og planløs. Løsningen er en pergola. Når den gror til, vil den både skærme terrassen og dele haven ind i mindre rum.

Pergolaen bygges som en enkel konstruktion af træ, hvor taget udgøres af et kraftigt net af stål, som slyngplanterne kan vokse hen over.

Nettet er egentlig skabt til at armere beton, men det påtager sig uden besvær den nye rolle i haven, hvor den rustrøde overflade spiller fint sammen med blade, bark og jord.

I haven her rækker pergolaen fra huset til et udhus langs en terrasse med aftensol. Ved at gøre pergolaen fast i husets ene hjørne forærer man den en masse stabilitet, og den stabilitet føres videre af det solide net, så stolperne behøver ikke støbes fast i jorden, men kan blot graves ned.

Nettet gøres fast – nu er det op til planterne at fuldende pergolaen.

Stolperne sættes op

Hvis du laver en helt fritstående pergola, er det en god idé at støbe stolperne fast. Men når konstruktionen som her har støtte i huset, og stolperne på oversiden bindes sammen af et kraftigt net af stål, er der ingen grund til at støbe stolperne fast – det vil være lidt vel besværligt.

Vær meget omhyggelig, når du placerer stolperne, så de kommer til at stå på en helt lige linje. Sådan en stribe stolper ser meget rodede ud, hvis de hopper ud og ind i forhold til hinanden.

Mellem stolperne har vi her 170 cm. Der er ingen faste krav til opbygningen, men planter og sne kan veje pænt til.

1 Mål op til stolperne, og grav dem cirka 90 cm ned i jorden, så frosten ikke flytter på dem. Hullet skal være 10 cm større end diameteren på stolpen, så du kan komme til at stampe jorden fast hele vejen rundt om stolpen.

Jorden stemples for hver 10-15 cm.

2 Sæt stolpen i hullet, og fyld den opgravede jord tilbage lidt ad gangen, så du undervejs kan stampe den, mens du holder stolpen lodret. Støber du stolperne fast, er du nødt til at holde dem med to-tre skråstivere, imens betonen hærdner.

TIPS

Det er smart at bygge, så dit skelet passer med felter i nettet. Det har her masker på 10 x 10 cm, men fås også med masker på 15 x 15 cm og 20 x 20 cm. Trådene fås i tykkelser fra 4 mm op til 12 mm. Kan du få pergolaen til at passe med maskerne – og i bedste fald hele net – letter det arbejdet.

MATERIALER

Frodige planter på nettet. Pergolaen giver først rigtig mening, når stængler, blade og blomster breder sig over den. Oplagte og gavmilde planter på nettet er fx klatrerose, blåregn, kaprifolie og klematis.

3 Stolperne rettes ind efter en snor, så de står parallelt med husmuren. Snoren gør vi i den ene ende fast i en fuge med et søm, i den anden ende gøres den fast i den første stolpe, og de øvrige stolper rettes så ind efter den.

4 Sæt afstandsklodser ved enderne af den snor, som stolperne rettes ind efter. Hvis planen er at sætte de midterste stolper helt tæt til snoren, sker der nemlig let det, at en af dem skubber til snoren – og så sætter du også de sidste stolper forkert.

Rammen og nettet

Oven på stolperne samler vi rammen, som nettet gøres fast på. Når nettet er på plads, stives konstruktionen af med et par løsholter – tværdragere – som vil støtte nettet midtvejs. De placeres, så de passer pænt til stolper og netmasker.

Remmene hviler på ydersiden af stolperne i hak, så skruerne ikke skal bære vægten af træ, stål, planter og sne, men kun holde tingene sammen.

For at få pergolaen til at passe bedst muligt til haven – og for at undgå en stolpe i flisearealet mellem husene – “skærer” vi pergolaen skråt af i den ene ende. Det ene hjørne vil stadig stå uden direkte understøtning, men så tæt på stolpen, at det ikke betyder noget.

1 Remmen gøres fast med rustfri skruer på 6 x 90 mm – rustfri, fordi trykimprægneringsvæsken får almindelige skruer til at ruste. Bor for i remmene med et 6 mm bor, medmindre skruerne har en spids, der selv klarer forboringen.

2 Den ene langside af pergolaen gøres kortere, fordi en hjørnestolpe ellers vil stå, hvor man går ud til terrassen. De skrå snit, som konstruktionen kræver, tegner vi op ved at lægge den tværgående rem løst oven på de lange remme.

3 Det skrå hjørne skrues sammen. Husk at bore for, så træet ikke flækker. Her skal du også bruge 6 x 90 mm skruer. De to sidste tværdragere venter vi med at skære til og gøre fast, til vi har skåret nettet til og sat det op på plads.

4 Nettet lægges op på rammen, så vi kan markere, hvor det skal skæres til. Du kan også vælge at skære til på mål, men vi er mere trygge ved at se tingene på deres rette plads, før vi skærer!

5 Nettet skæres til med en vinkelsliber. Vi har valgt net med en trådtykkelse på 8 mm, og det kan måske virke for kraftigt – men hvis sneen pakker sammen på nettet, skal pergolaen faktisk bære en stor vægt.

VIGTIGT

Der skal være mindst 50 mm tilbage på stolpen, når du laver hak til remmen. Er remmen for bred, lader du bare noget af den stikke uden for stolpen; det bliver konstruktionen ikke svagere af, og det bliver ofte mere elegant.

TIPS

Pergolaen deler bedre og giver mere læ, hvis du også sætter net på siderne, så slyngplanterne breder sig der. På vores hjemmeside, www.goerdetselv.dk, ser du, hvordan det kan gøres elegant. Søg på “slyngplanter”.

6 Nettene gøres fast til remmene ved hjælp af galvaniserede kabelbøjler, der skrues fast med 4 x 40 mm rustfri skruer med runde hoveder.

7 De tværgående løsholter sættes op mellem remmene til sidst. Bare en ved hver stolpe, så pergolaen kommer til at se så let ud som muligt. Og så er den klar til at tage mod planterne – og træbeskyttelse vil naturligvis øge holdbarheden.

Armeringsnettet gøres fast med kabelbøjler, der skrues fast med rundhovedede skruer.

To af hjørnerne samles i vinkel for at undgå at få en stolpe, hvor folk går.

De vandrette remme hviler i hak på de lodrette stolper.

[Før]

Terrassen får sol om eftermiddagen, men er ret forblæst – og meget synlig.

DET HAR VI BRUGT

Materialer

100 x 100 mm trykimprægneret træ:

- 7 stolper a 3,6 m

50 x 100 mm høvlet træ:

- 17 m til rem og løsholter

Armeringsnet, 8 mm godstykkelse, felter på 10 x 10 cm:

- 1 net til tag, 2 x 5 m (skæres til)

Desuden:

- A4 rustfri skruer, 6 x 90 mm
- A4 rustfri skruer, 4 x 40 mm, rundhovedede
- Kabelbøjler, 10 mm galvaniserede

Specialværktøj

- Pælebor
- Vinkelsliber

[Efter]

Pergolaens ivrige slyngplanter giver læ på terrassen og skærmer for nysgerrige blikke.